

den tekrar ifade ediyorum. İki defa yapmanın sebebi şu; dışarı çıkarken tefrik müddeti vardır 5 gün, 6 gün. İki aşı arasındaki müddet 5-6 gün olunca dış dünya için tefrik müddetinde bir garanti oluyor. Biz de bunu istiyoruz. Yani bir hastalık bir vücuda girdikten 5 gün sonra çıkar. «Ben birinci aşığı yaptır istiyorum, ikinci aşığı da 6 gün sonra yaptıracağını, turisti bana öyle göndereceksin diyorum» Ne demek bu? O adamda hastalık yoktu demektir, bana öyle girebilir demektir. Bunu bütün milletler istiyor. İşte bu bunun için yapılıyor.

Bu mevzuda ilim heyetimizin raporunu takdim ediyorum. İstanbul aşığı uygulamasında hassas kabul edilen bölgelere Ağustos ayında kolera aşısı yapılmıştır. Ayrıca epidemi ile ilgili olarak Ekim ayında kütle aşılamasına geçilmiştir. Bundan sonra bir aşı uygulaması düşünüldüğü takdirde 3 aydan erken olmamak üzere 6 ay içinde yapılmasını en uygun ve doğru bir metod olduğu kanısındayız. İkinci aşı ancak salgın bölgesinde 3 ay içinde yapılacaktır, bir hafta sonra değil. Bunun ilmi tesbitleri var.

Aşının geçici olarak verdiği muafiyetin muayyen grafik seviyesi bir ay sonra azamiye varıyor ve bir ay sonra bu aşı yapıldığı takdirde daha müesir bir muafiyet temin ediliyor.

Sayın Celâl Kargılı, siz hekim olmadığınız için bunları pek bilmezsiniz.

CELAL KARGILI (İçel) — Sizde de ihtisas sahibi olmayan bir sürü bakan var. Ben bilirim, bildiğimi de doğru konuşurum.

SAGLIK VE SOSYAL YARDEM BAKANI VEDAT ALİ ÖZKAN (Devamla) — Ama ısrar etmeyin.

Arkadaşlarım, şunu da bilhassa ifade etmek isterim - ki hepimiz biliyorsunuz, çok mevzu bahis edildi - aşı da tek başına kolera savaşında bir unsur doğrudur. Nihayet % 30 ilâ % 50 içerisinde bir muafiyet veriyor. Binaenaleyh aşıya bel bağlamak da doğru değildir.

Arkadaşlarım, 13 Ekim 1970 günü bir seyahat dönüşü saat 23,30 da gece yarısı İstanbul'a indim. Yanımda, iyi bir tesadüf eseri olarak, epidemiyoloji mütehassısı arkadaşımız Muzaffer Akyol Bey ile Aşı İstihsal Şubesi Müdürünüz Turgut Tulga Bey bulunuyordu. Bana o gün Çapa kliniklerinde bazı şüpheli vakaların

bulduğundan bahsettiler. Derhal arkadaşlarımızla oraya gittik ve sabahın erken saatlerine kadar orada meşgul olduk. Görülen manzara, tipik kolera manzarası idi. Bütün müşahedelerimiz bu... Tipik kolera manzarası... Ve hattâ orada arkadaşlarımızla beraber, tedavilerinde bazı tavsiyelerde bulduk ve bizzat müdahale ettik. Çünkü kolera vakalarında ilk 15 dakika içerisinde bir litre mayiın hastaya zerkedilmesi lâzımdır. Biz orada bunu temin ettik. Kolera bizim için uzak bir hastalık olduğu için, bu tedavi müessesemizde hemen hemen bilinmeyen bir hastalık olarak kabul ediyordu ve esasen teşhis de konmuştu doğrudur, ama bizim görüşümüz bu idi.

O gece Ankara'ya telefon ederek epidemiyoloji mütehassısı arkadaşımız Necmettin Alkış Beyle Genel Müdürünüz Sabri Sarıgöl'ü - bakterioloji mütehassısıdır - İstanbul'a davet ettik. Arkadaşlarımız 14 sabahı saat 10,00 da ilk tayyare ile gelmişler ve bize mülâki olmuşlardı. Kendileri derhal vakarın bulunduğu yere gittiler ve hastalardan alınan materyal, kusmak ve dışkı maddeleri o gün öğleden sonra, Sahil Sıhhiyede açmış bulunduğumuz referans laboratuvarında - ki mükeamel bir laboratuvardır - vesatlara ekildi ve arkadaşlarımız 15 sabahı katî teşhise varıldı. Teşhis, kolera, el tor ineva... Vibrio kolera el tor ineva... Teşhis katî...

Hastalar İstanbul Tıp Fakültesi kliniklerinde yatıyor, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi kliniklerinde yatıyor. Bir devantolojik nezaket icabı, bütün bu profesör arkadaşlarımızı davet etmek icabetti ve aynı gün öğleden sonra İstanbul Tıp Fakültesi rektörlük binasında büyük bir toplantı yaptık. Bu toplantıda enine - boyuna müzakereler cereyan etti. Akşamın geç saatlerine kadar sürdü. Kendilerine anlattık, dedik ki, «bu iş budur» ve şu kararlar varıldı : 16 Ekim sabahı Sahil Sıhhiye laboratuvarında parazitoloji ve mikrobiyoloji kürsüleri profesörleriyle beraber müşterek bir tetkik yapılacak ve bu tetkik sonucunda da eğer kesin bir teşhise varabilirsek Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bu teşhisi açıklıyacak. Ve işte arkadaşlarımız 16 Ekim sabahı bu tetkik yapılmış, öğleye kadar orada bu görüşmeler yapılmış, öğleden sonra da tarafından Tütek kapasuoyuna 16 Ekim günü, bu gen raporunun verildiği gün, açıklama yapılmıştır.